

Пам'ятник П. Кулішу

Романтичний образ Олеси

Будинок, де мешкав П. Куліш

Місто легенд – Чернігів

Знайомтеся, *Чернігів* – місто-фортеця на березі Десни. Віддавна – затятий опонент Києва за чільне місце в Руській державі. Чернігів часів середньовіччя був столицею великого князівства, сильного й багатого – такої собі лісової імперії, що розкинулася серед неприступних для ворогів природних кордонів, і славився величию храмів, знаною мудрістю учених мужів, талантами й винахідливістю майстрів. Традиції, про які ми розкажемо нижче, збережені й відроджені натхненною працею професіоналів-ентузіастів, які зробили все можливе, щоб донести нащадкам всю велич рідного міста! Задля збереження культурної спадщини півночі України, розвитку плідної співпраці з усіма регіонами нашої країни, нашими доброзичливими сусідами – представниками Гомельської області Республіки Білорусь, задля розквіту Чернігівщини у середині квітня Чернігівська ОДА, департамент культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської ОДА урочисто відкрили туристичний сезон 2016!

Стела на могилі П. Куліша

На туристів чекає 1200 річок загальною довжиною майже 8,5 тис. км. Найбільші з них: Дніпро, Десна, Сейм, Остер, Снов, Удай, Домна.

610 природних заповідних об'єктів, два національних природних парки – Ічнянський і Мезинський; один регіональний ландшафтний парк.

Історичний опонент Києва...

Територія Чернігова була заселена у II тис. до н.е. На його околицях в урочищах Ялівщини і Татарській Гірці виявлено поселення доби бронзи. У I тис. н. е. існувало кілька

слов'янських поселень сіверян у межах давньої центральної частини Чернігова на Валу, на Єлецьких і Болдиних висотах, з яких, власне й почався Чернігів. За археологічними даними місто почало формуватися наприкінці VII ст.

Літописний спогад про Чернігів датовано 907 роком в «Повісті временних літ» Нестора літописця. Початок XX ст. – часи переможного походу князя київського Олега, названого згодом Віщим, – на Візантію, на Царград. Війська руських міст підійшли під стіни Константинополя і змусили імператора Візантії платити руським варварам данину – «даяти уклади на руськие гради» – Чернігів згаданий після Києва, як другий за важливістю поміж усіх міст Русі.

Упродовж XX сторіччя столиця сіверян – впливовий політичний та культур-

Церква в Батурині

Будівля скарбниці

Пам'ятник козакам

Батурин

ний центр. Саме звідси прибув до Києва, заснувавши перед тим печерні монастирі суворого обряду в Любечі та Чернігові, преподобний Антоній – засновник Києво-Печерської Лаври.

У другій половині XI ст., в роки князювання Святослава Ярославича (1054 – 1073 рр.), зростання міста продовжується. В цей час були засновані Єлецький (1060 р.) та печерний Іллінський (1069 р.) монастирі, які в подальшому стали духовними центрами всієї Чернігово-Сіверської землі.

Часом найвищого злету давнього Чернігова були XII – початок XIII ст. Загальна

площа міста складала 450 га, кількість населення – близько 40 тисяч жителів, що дозволяє вважати його одним з найбільших у тогочасній Європі. Чернігів підтримував жваві торгові стосунки з Візантією, Скандинавією, Західною Європою, країнами Сходу, а місцеві купці відвідували навіть далекий Лондон.

Магдебурзьке право та фінансовий розквіт

1623 року грамотою польського короля Сигізмунда III Чернігів отримує Магдебурзьке право. Воно давало жителям міста значні привілеї, що сприяло розвит-

Батурин, Цитадель

Батурин, Цитадель

Церква Воскресіння Господнього

Батурин, Цитадель

Підвал будинку Кочубея

Батурин, Цитадель

Палац Кирила Розумовського

Палац Кирила Розумовського

Палац Кирила Розумовського

ку торгівлі та ремесел. Приїжджим купцям заборонялось продавати свої товари в роздріб. Вони могли їх лише здавати гуртом місцевим продавцям, які мали від цього чимало користь.

«Гетьманська столиця»

Палацово-парковий ансамбль Кирила Розумовського. Працівники музею, не втомлюючись висловлювати щире подяку Геро України Борису Возницькому, моральний авторитет і консолідуюча участь якого стали запорукою музеєфікації Гетьманського палацу.

...Восени 1764 р. імператриця Катерина II усунула Кирила Розумовського з гетьманського уряду і перейшла у рішучий наступ на рештки політичної автономії Лівобережної України. За цих обставин экс-гетьману фактично заборонено відвідувати батьківщину. І лише у 1794р. Розумовський повернувся до Батурина, аби створити тут грандіозний палацово-парковий ансамбль. Він запросив архітектора Чарльза Камерона, за проектом якого протягом 1799–1803 р.р. тривали масштабні будівельні роботи. Ба-

туринський палац – єдине творіння видатного архітектора на території України!

Будинок генерального судді Василя Кочубея

Його приписують першому батуринському гетьману Дем'яну Многогрішному. В 1700 році генеральним суддею обрали Василя Кочубея і будинок переходить в його власність. Сюди переїздить його родина. Приїздить і Мотря Кочубей, дівчина, яка відіграла значну роль у світовій історії...

Та й приміщення унікальне – єдине в Батурині, яке вистояло при жорстокому нищенні міста російськими військами О. Меншикова в листопаді 1708 року.

«Цитадель Батуринської фортеці»

Архітектурно-меморіальний комплекс ілюструє найбільш укріплену частину міської фортеці 1669-1708 рр. Гетьманський будинок – улюблені архітектурні форми Дем'яна Многогрішного, Івана Самойловича та Івана Мазепи. Надзвичайно цікава замкова дерев'яна церква

На відкритті туристичного сезону, Чернігів

Бойовий гопак на відкритті туристичного сезону

Палац Кирила Розумовського

Чернігів, Місто майстрів

Чернігів, Місто майстрів

Воскресіння Господнього, фактично усипальниця героїв оборони Батурина 1708 р., останки яких знайшли вічний спокій в її крипті. В старовинній церкві можна помолитися за упокій душ невинно убієних батуринців.

Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» – перлина і джерело духовності України. Це безцінні пам'ятки історії, архітектури, культури, природи. Чи є ще в Україні більше легенд, вплетених в історію не лише нашої країни, а в світову, аніж у Бату-

рині: кохання, слава козацька, патріотизм і зрада, віроломство, помста... Все зберегла земля Чернігівська, усім готова поділитися, щоб уберегти нас, нинішніх, від гірких помилок історії...

Ми провели в Чернігові немало часу, проте, щоб осягнути його велич – потрібне життя! Тож, не ледарюйте, а все ж приїздіть у Чернігів, відпочинете й свого навчитеся!

Підготувала
Лариса Семака

Учасники престуру

Спасо-Преображенський собор

Спасо-Преображенський собор

Ярослав Мудрий